

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

GTS WP-173-140/14

Warszawa, dnia 24 czerwca 2014 r.

Pan

Piotr Duda

Przewodniczący

Prezydium Komisji Krajowej

NSZZ "Solidarność"

Data rejestracji
Nr dziennika AP/90E
Oryginał dla ZDR, BPS,
Udostępniono SK
.....
.....

Szanowny Panie Przewodniczący

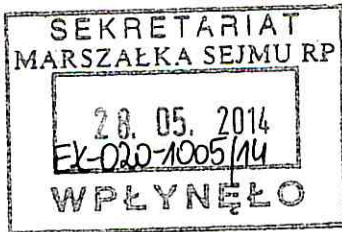
Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję w trybie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 167) poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Anna Bańkowska), z prośbą o wyrażenie opinii.

Z poważaniem

Warszawa, 28 maja 2014 r.

Grupa Posłów

KP SLD

Pani

Ewa KOPACZ

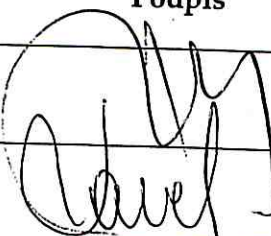
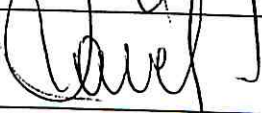

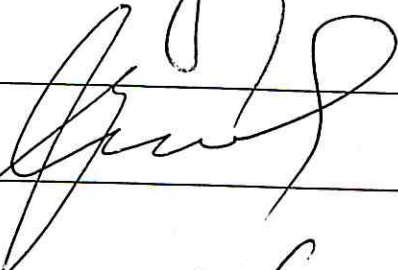
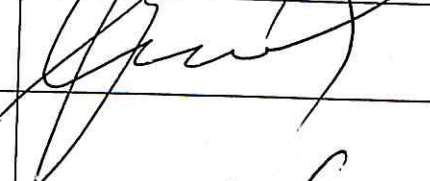
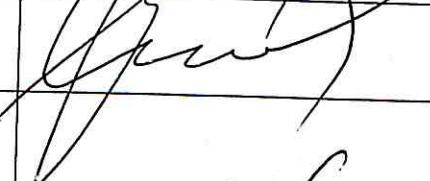
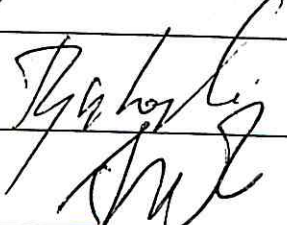
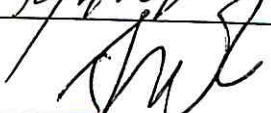
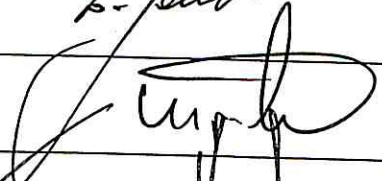
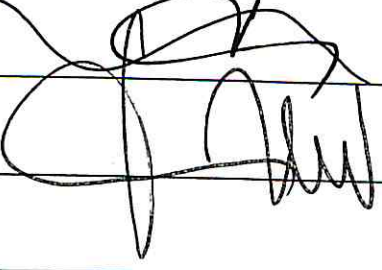
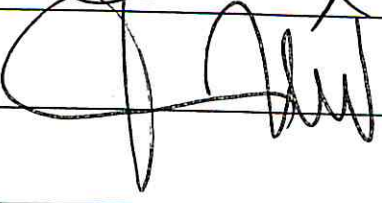
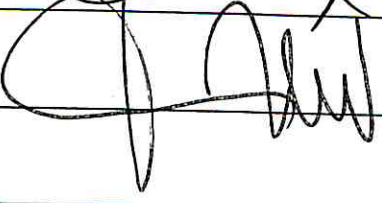
Marszałek Sejmu RP

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu, niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

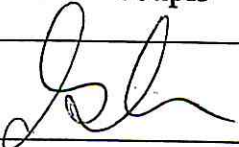
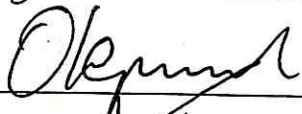

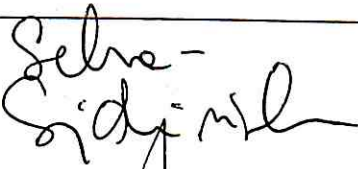

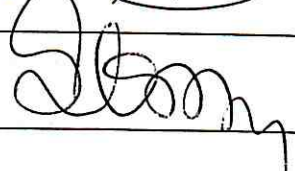
- **o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posłankę Annę Bańkowską.

**Lista posłów popierających projekt ustawy o zmianie
ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**

Lp.	Imię i nazwisko	Klub	Podpis
1	AJCHLER Romuald	SLD	
2	ALEKSANDRZAK Leszek	SLD	
3	BALT Marek	SLD	Marek Balt
4	BAŃKOWSKA Anna	SLD	
5	CHMIELOWSKI Piotr	SLD	
6	CZERNIAK Jacek	SLD	
7	CZYKWIN Eugeniusz	SLD	
8	GARBOWSKI Tomasz	SLD	
9	IWIŃSKI Tadeusz	SLD	
10	JOŃSKI Dariusz	SLD	D. Joński
11	KĘPIŃSKI ADAM	SLD	
12	KAMIŃSKI Tomasz	SLD	Tomasz Kamiński
13	ŁYBACKA Krystyna	SLD	
14	MATUSZCZAK Zbigniew	SLD	
15	MILLER Leszek	SLD	

**Lista posłów popierających projekt ustawy o zmianie
ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**

Lp.	Imię i nazwisko	Klub	Podpis
16	NAPIERALSKI Grzegorz	SLD	
17	OLEJNICZAK Cezary	SLD	
18	OSTROWSKI Artur	SLD	
19	PRZĄDKA Stanisława	SLD	
20	SEKUŁA-SZMAJDZIŃSKA Małgorzata	SLD	
21	TOMASZEWSKI Tadeusz	SLD	
22	WENDERLICH Jerzy	SLD	
23	WONTOR Bogusław	SLD	
24	WZIĄTEK Stanisław	SLD	
25	ZABOROWSKI Zbyszek	SLD	
26	ZBRZYZNY Ryszard	SLD	

USTAWA

z dnia.....

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, 1717 i 1734) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 25 :

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a,1b, 1h i 1i oraz art. 185.”,

b) po ust. 1g dodaje się ust. 1h i 1i w brzmieniu:

„1h. Jeżeli ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r. ma co najmniej 25 - letni okres składkowy, o którym mowa w art. 6, oraz przed ustaleniem prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, nie miał ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, zwiększa się o 25% kwoty ustalonej zgodnie z ust. 1. Przy obliczaniu okresów składkowych przepisy art. 87 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

1i. Przepisu ust. 1d nie stosuje się, jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 24 ust. 1a i 1b, emeryturę pomostową lub świadczenie kompensacyjne.”;

2) w art. 26 :

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust.1a i 1b.”

3) w art. 26c w ust. 2 po kropce dodaje się zdanie w brzmieniu:

„Przepisy art. 25 ust. 1h i 1i stosuje się odpowiednio.”;

4) po art. 55 dodaje się art. 55a w brzmieniu:

„Art. 55a. 1. Przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27.

2. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

3. Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26.”;

5) po art. 110 dodaje się art. 110a w brzmieniu:

„art. 110a.1. Wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

2. Ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust.1 może nastąpić tylko raz.”;

5) w art. 174 :

a) w ust. 2 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 i 9;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3, 6-8 i 10-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.”.

Art. 2. 1. Wysokość emerytury przysługującej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie art. 24 ustawy, o której mowa w art. 1, ustala się ponownie z zastosowaniem przepisów, o których mowa w art. 1-3 i 6, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą - na wniosek osoby uprawnionej.

2. Prawo do emerytury w nowej wysokości przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o jej ponowne ustalenie z zastosowaniem przepisów, o których

mowa w art. 1 pkt 1-3 i 6, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie wcześniej jednak niż od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Decyzję w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury organ rentowy wydaje w ciągu 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Art. 3. 1. W sprawach, w których organ rentowy ustalił kapitał początkowy z uwzględnieniem przepisów art. 174 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, kapitał początkowy ustala się ponownie na wniosek osoby uprawnionej, a jeżeli osoba uprawniona nie wystąpi z takim wnioskiem - przy obliczaniu emerytury na zasadach określonych w art. 26 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, jeżeli jest to korzystniejsze dla emeryta.

2. Decyzję w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury, z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego, organ rentowy wydaje w ciągu 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia ustawy.

Uzasadnienie

Projekt nowelizacji ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.) zawiera propozycje dotyczące:

- 1) zwiększania o 25% podstawy obliczenia emerytury według tzw. nowych zasad dla osób urodzonych po 1948 r., posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych;
- 2) umożliwienia przy wyliczeniu wysokości emerytury zastosowania tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny;
- 3) stosowania przepisu art. 55, który umożliwia obliczenie emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, również do osób urodzonych przed 1949 r., które pobierały wcześniejsza emeryturę;
- 4) zaliczenia przy ustalaniu kapitału początkowego pełnego okresu nauki w szkole wyższej ubezpieczonym, wobec których ma obecnie zastosowanie ograniczenie z art. 5 ust. 2 ustawy;
- 5) zaliczenia przy ustalaniu kapitału początkowego okresu urlopu wychowawczego oraz pozostałych okresów, o których mowa jest w art. 7 pkt 5 ustawy, jako okresu składkowego;
- 6) umożliwienia ponownego przeliczenia emerytury u osób, wobec których zastosowanie miało ograniczenie wysokości podstawy emerytury do 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Ad 1.

W art. 1 pkt 1 i 2 projektu ustawy proponuje się wprowadzenie przepisu o zwiększeniu podstawy obliczenia emerytury dla osób urodzonych po 1948 r., które mają co najmniej 25-letni okres składkowy i przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego, nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych. Przepis ten dotyczyłby wyłącznie tych osób, które nie miały przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy i nie pobierały tzw. wcześniejszej emerytury, emerytury częściowej, emerytury pomostowej lub świadczenia kompensacyjnego.

Proponuje się, aby takie osoby miały podstawę obliczenia emerytury z FUS zwiększoną o 25%. Za wprowadzeniem korzystniejszego sposobu obliczania podstawy obliczenia emerytury dla tych osób przemawiają następujące względy.

W wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych wprowadzono oddzielne składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ponieważ wyodrębniono fundusz emerytalny i rentowy. Zmiany te mają znaczenie dla osób urodzonych po 1948 r., ponieważ wysokość emerytury tych osób jest pochodną wyłącznie składek emerytalnych i nie ma możliwości obliczenia emerytury od sumy kwot składek emerytalnych i rentowych nawet wówczas, gdy osoba, która przeszła na emeryturę, nigdy wcześniej nie pobierała świadczenia z funduszu rentowego.

W tzw. starym systemie emerytalnym, dotyczącym osób urodzonych przed 1949 r., wydzielenie składki emerytalnej i rentowej nie ma negatywnego znaczenia, bo do obliczenia podstawy wymiaru emerytury przyjmuje się przychód z pracy, który stanowił podstawę wymiaru składek zarówno na ubezpieczenia emerytalne jak i rentowe, a nie wyłącznie kwotę składek na jeden z rodzajów ubezpieczenia. Ponadto wynagrodzenie za czas choroby i zasiłki z ubezpieczenia społecznego (chorobowe, opiekuńcze) mimo, że nie podlegają składce emerytalnej, są uwzględniane w podstawie wymiaru emerytury, a okres ich pobierania jest okresem nieskładkowym, uwzględnianym w wysokości emerytury po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok.

Inaczej jest w tzw. nowym systemie emerytalnym, dotyczącym osób urodzonych po 1948 r. Podstawę obliczenia emerytury wg nowych zasad stanowi wyłącznie składka na ubezpieczenie emerytalne (z uwzględnieniem kapitału początkowego dla osób, które pracowały przed 1999 r.). Odmienne niż w tzw. starym systemie do podstawy obliczenia emerytury nie wlicza się wynagrodzenia wypłaconego za czas choroby, jak również zasiłków z ubezpieczenia społecznego (chorobowych, opiekuńczych), bo od takich wypłat nie są opłacane składki. Osoba urodzona po 1948 r. zmuszona do korzystania ze zwolnienia lekarskiego z powodu choroby ma zatem trwale obniżoną wysokość emerytury. Absencja w pracy związana z podjęciem leczenia i rehabilitacji w celu zachowania zdolności do pracy i uniknięcia przejścia na rentę zawsze negatywnie rzutuje na wysokość emerytury osoby urodzonej po 1948 r.

Dla zachowania symetrii rozwiązań proponuje się, aby osoby urodzone po 1948 r., które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z renty z tytułu niezdolności do pracy, miały z tego tytułu zwiększoną podstawę obliczenia emerytury o 25% kwoty stanowiącej sumę zwaloryzowanego kapitału

początkowego i zwaloryzowanych składek emerytalnych, zapisanych na koncie ubezpieczonego. Dodatkowym warunkiem byłoby udowodnienie co najmniej 25-letniego okresu składkowego oraz niepobieranie przed przejściem na emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego żadnej wcześniejszej emerytury, emerytury pomostowej oraz świadczenia kompensacyjnego.

Biorąc pod uwagę, że dotychczas najwyższy wskaźnik rocznej waloryzacji składek emerytalnych wynosił 116,26% (waloryzacja za 2008 r.), propozycja podwyższania podstawy obliczenia emerytury o 25% nie jest wygórowana.

Proponowana regulacja jest korzystna nie tylko dla ubezpieczonych. Powinna wzmocnić efektywność działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie prewencji rentowej, obejmującej zarówno rehabilitację leczniczą jak i rehabilitację polegającą na kierowaniu ubezpieczonych na szkolenia w celu przekwalifikowania do innego zawodu. Osoba, która po rehabilitacji leczniczej lub po okresie pobierania tzw. renty szkoleniowej wróciłaby do pracy, a nie przeszła na rentę z tytułu niezdolności do pracy, nie traciłaby bowiem prawa do podwyższenia podstawy obliczenia emerytury o 25%. Proponowana regulacja powinna zatem zachęcać do korzystania nie tylko z usług rehabilitacyjnych oferowanych przez ZUS, ale również do zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy odpowiedniej do stanu zdrowia. Zmiana zachowań ubezpieczonych powinna przełożyć się na zmniejszenie liczby przyznawanych rent z tytułu niezdolności do pracy i wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Proponowany przepis tylko pozornie generuje większe wydatki FUS, przy czym będą one rozłożone w dłuższej perspektywie czasowej. Nowa regulacja zachęca do dłuższej aktywności zawodowej w celu osiągnięcia co najmniej 25-letniego okresu składkowego oraz zniechęca do starań o prawo do świadczeń emerytalno-rentowych przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Będzie też istotnym bodźcem do unikania pracy w tzw. szarej strefie, co w dłuższej perspektywie czasowej przyczyni się do zwiększenia wpływów do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jest zatem korzystna zarówno dla ubezpieczonych jak i dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ad. 2

Zmiany w systemie emerytalnym polegające na wydłużeniu wieku emerytalnego miały na celu spowodowanie wydłużenia aktywności zawodowej ubezpieczonych. Dłuższa aktywność zawodowa oznaczać miała wyższe świadczenie, ze względu na fakt, że na jego wysokość wpływa nie tylko wyrażony stażem pracy i opłaconymi składkami wkład

ubezpieczonego do systemu (wzrost licznika w formule emerytalnej), ale również dalsze trwanie życia (późniejsze przejście na emeryturę obniża mianownik formuły emerytalnej).

Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia. Analiza komunikatów ogłoszonych w roku 2011, 2012 i 2013 wykazuje, że wskaźnik średniego dalszego trwania życia ulega stopniowemu wydłużeniu dla danej grupy wiekowej, co powoduje ograniczenie pozytywnego wpływu wydłużenia aktywności zawodowej na wysokość przyszłej emerytury. Z tej przyczyny nie jest w pełni realizowany cel ustawy w postaci zachęty do wydłużenia aktywności zawodowej. Należy zatem umożliwić zastosowanie tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny – jeżeli będzie to bardziej korzystne dla ubezpieczonego.

Ubezpieczony, który osiągnął wiek emerytalny i rozważa kontynuowanie aktywności zawodowej, będzie mógł dzięki wprowadzonemu rozwiązaniu dokładniej przewidzieć wysokość przyszłego świadczenia emerytalnego, niezależnie od przyszłych tablic opublikowanych przez Prezesa GUS. Nowelizacja w większym stopniu będzie zatem wypełniać zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji. Należy przypomnieć, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego zasada ta *opiera się na pewności prawa, a więc takim zespole cech przysługujących prawu, które zapewnią jednostce bezpieczeństwo prawne; umożliwiają jej decydowanie o swoim postępowaniu w oparciu o pełną znajomość przesłanek działania organów państwowych oraz konsekwencji prawnych, jakie jej działania mogą pociągnąć za sobą* (wyrok z 13 listopada 2012 r., sygn. K2/12).

Ponadto, proponowana zmiana w większym stopniu może zachęcić ubezpieczonych do kontynuowania aktywności zawodowej po osiągnięciu wieku emerytalnego, co będzie także korzystne z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych.

Ad. 3

Osoby urodzone przed 1948 r. nie zostały objęte reformą emerytalną, dlatego ich emerytury obliczane są wg tzw. starych zasad. Pod pewnymi warunkami istnieje jednak możliwość obliczenia emerytury wg tzw. nowych zasad. Zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczony urodzony przed 1949 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę na podstawie art. 27 po dniu

31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26, czyli wg nowych zasad, jeżeli jest to dla niego korzystniejsze. Wprowadzono taką możliwość dla osób urodzonych przed 1949 r., aby zachęcić je do rezygnacji ze zgłoszenia wniosku o wcześniejszą emeryturę oraz do opóźnienia przejścia na emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego.

Propozycja dodania art. 55a wynika z faktu, iż obecnie przepis art. 55 ustawy nie ma zastosowania do ubezpieczonego urodzonego przed 1949 r., który przed osiągnięciem wieku emerytalnego, miał ustalone prawo do wcześniejszej emerytury i pobierał to świadczenie. Dyspozycja art. 55 nie obejmuje potencjalnie szerokiego kręgu osób, które są uprawnione do wcześniejszej emerytury a jednocześnie kontynuują zatrudnienie lub inną pracę podlegającą ubezpieczeniu. Przepis ten niezasadnie wyklucza takie osoby od prawa do ubiegania się o przyznanie emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy.

Zaproponowana zmiana umożliwi zastosowanie tzw. nowych zasad wymiaru do obliczenia emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, również wtedy, gdy emeryt przed jej uzyskaniem był uprawniony do wcześniejszej emerytury.

Mając na uwadze treść art. 25 ust. 1b ustawy, zgodnie z którym ubezpieczonemu urodzonemu po 1948 r., który pobrał wcześniejszą emeryturę, podstawę obliczania emerytury przyznanej z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, proponuje się, aby analogiczne rozwiązanie było stosowane do adresatów projektowanego art. 55a.

Kierując się konstytucyjną zasadą równości wobec prawa proponuje się też, aby w przypadku ustalenia prawa do nowego świadczenia emerytalnego obliczonej wg nowych zasad, wcześniej przyznane świadczenie ulegało wygaśnięciu. Osoby urodzone przed 1949 r., które przed uzyskaniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego obliczonej wg nowych zasad miały przyznaną wcześniejszą emeryturę, nie powinny być w lepszej sytuacji niż osoby, których obecnie dotyczy art. 55 ustawy.

Ad. 4

Proponuje się zmianę zasad zaliczenia do kapitału początkowego okresu nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Obecna regulacja zakłada, że do tego okresu ma zastosowanie art. 5 ust. 2 ustawy, zgodnie z którym uwzględnia się go w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Trudno wskazać racje przemawiające za tym rozwiązaniem. W sposób nieuzasadniony i dyskryminujący – mając na uwadze zastosowane kryterium dnia wejścia w życie ustawy, ograniczono bowiem

możliwość zaliczenia okresów nauki w szkole wyższej tym ubezpieczonym, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy nie mieli wystarczającej ilości okresów składkowych, natomiast warunek okresów składkowych spełniliby później, na skutek kontynuowania zatrudnienia po dniu wejścia w życie ustawy.

Należy przypomnieć, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, *prawodawca przyznając jednostkom określone uprawnienie, nie może określać kręgu osób uprawnionych w sposób dowolny. Musi on przyznać dane uprawnienie wszystkim podmiotom charakteryzującym się daną cechą istotną* (wyrok z dnia 24 października 2005 r., sygn. P 13/04). Zrezygnowanie z ograniczeń wynikających z art. 5 ust. 2 ustawy stanowić będzie realizację konstytucyjnej zasady równości, umożliwiając ubezpieczonym, wobec których ma obecnie zastosowanie przepis art. 5 ust. 2 ustawy, zaliczenie pełnego okresu nauki w szkole wyższej do kapitału początkowego.

Ad. 5

Na podstawie obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm.), z budżetu państwa opłacana jest składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem (przez okres do 3 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 5. roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki tej osoby, przez okres do 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia).

Okres opieki nad dzieckiem po 1998 r. jest zatem okresem ubezpieczenia, który przekłada się na wysokość emerytury.

Na tle tych rozwiązań należy podnieść kwestię kapitału początkowego ustalanego dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. przed dniem 1 stycznia 1999 r. rozpoczęli swoją aktywność zawodową, w trakcie której realizowali swoje zadania rodzicielskie przebywając na urlopie wychowawczym. Przy ustalaniu kapitału początkowego okres takiego urlopu jak również okres niewykonywania pracy w związku z opieką nad dzieckiem w wieku do 4 lat (w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie do 6 lat, a w przypadku dziecka, na które przysługiwał zasiłek pielęgnacyjny dodatkowo do 3 lat) jest uwzględniany jako okres nieskładkowy.

W art.1 pkt 5b projektu ustawy proponuje się, aby okres wskazanych urlopów był uwzględniany jako okres składkowy przy ustalaniu kapitału początkowego. Wprowadzenie takiego rozwiązania jako zasady dla wszystkich osób, które nabywają prawo do emerytury z nowego systemu, bez względu na to, czy osoby ubezpieczone skorzystały z takiego urlopu przed czy po wprowadzeniu nowego systemu emerytalnego byłoby zgodne z zasadą równego traktowania ubezpieczonych w obrębie tego samego systemu.

Ad. 6

Przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń zapewniają możliwość ponownego obliczenia wysokości emerytury lub renty osobom, które są aktywne zawodowo po uzyskaniu prawa do tych świadczeń pod warunkiem, że wskaźnik podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego (art. 110 ustawy).

Pułap podstawy wymiaru składek wynoszący w skali roku trzydziestokrotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, co stanowi 250 % przeciętnego miesięcznego prognozowanego wynagrodzenia, został wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 r. Przed tą datą zarobki, od których pobierana była składka na ubezpieczenia społeczne nie były ograniczane.

Osoby, których zarobki przed 1999 r. kształtowały się nawet na poziomie 400% czy 500% przeciętnego wynagrodzenia opłacały przed 1 stycznia 1999 r. składki od pełnego osiąganego wynagrodzenia, czyli składki pobierane od tych osób były wielokrotnie wyższe od przeciętnych składek. Jednak do obliczenia emerytury jest stosowane – także w przypadku tych osób – generalne ograniczenie, zgodnie z którym podstawa wymiaru emerytury nie może być wyższa niż 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Proponuje się zatem uzupełnić istniejące rozwiązania o przepisy umożliwiające jednorazowe przeliczenie emerytury w przypadku osób, które osiągały stosunkowo wysokie zarobki (wskaźnik podstawy wymiaru na poziomie ponad 250%) i odprowadzały przed 1 stycznia 1999 r. wysokie składki emerytalne.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje ustawa.

Ustawa oddziałuje na ubezpieczonych:

- kontynuujących zatrudnienie po uzyskaniu prawa do emerytury Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którzy chcą przeliczyć emeryturę z uwzględnieniem

zarobków uzyskanych po jej przyznaniu albo ustalić wysokość emerytury na nowych zasadach tj. na podstawie art. 26 ustawy;

- urodzonych po 1948 r., którzy kontynuują zatrudnienie po osiągnięciu wieku emerytalnego;
- urodzonych po 1948 r., którzy przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego nie korzystali z innych świadczeń emerytalno-rentowych;
- z zaliczonym do kapitału początkowego okresem urlopu wychowawczego;
- wobec których do zaliczenia okresu nauki w szkole wyższej do kapitału początkowego miało zastosowanie ograniczenie z art. 5 ust. 2 ustawy.

2. Wpływ ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ ustawy na rynek pracy.

Regulacja może w większym stopniu niż obecne przepisy zachęcić pracowników do kontynuowania zatrudnienia po osiągnięciu wieku emerytalnego.

4. Wpływ ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ ustawy na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

